

Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку

УДК 355.45:327.56

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17348405>

Еволюція військової інтеграції нордичних країн у контексті російських гібридних та воєнних загроз.

Сторожинецький Тарас

Аспірант, кафедра міжнародного регіонознавства

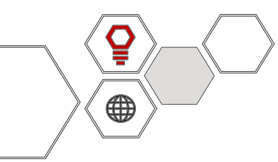
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,

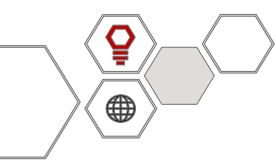
м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0009-0003-9077-6725>

Прийнято: 19.09.2025 | Опубліковано: 30.09.2025

Анотація. Вступ Швеції та Фінляндії до лав Північноатлантичного альянсу став подією, що докорінно трансформувала безпекове середовище Північної Європи. Разом із цим зросла інтенсивність гібридних та воєнних загроз з боку Російської Федерації, що актуалізувало потребу у поглибленні регіональної співпраці між нордичними державами. Одним із ключових напрямів цієї співпраці стало нарощування військової інтеграції, яка розглядається як ефективний інструмент підвищення колективної обороноздатності. **Мета.** Метою дослідження є всебічний аналіз процесів військової інтеграції нордичних країн у нових безпекових умовах після приєднання Швеції та Фінляндії до НАТО. **Методи.** Для досягнення мети було застосовано комплекс наукових підходів, що забезпечили системність дослідження. Хронологічний та порівняльний методи дозволили простежити трансформацію інтеграційних процесів до та після повномасштабного вторгнення РФ в Україну у 2022 р. Метод аналізу та синтезу дав змогу

виокремити ключові положення у працях вітчизняних та іноземних дослідників щодо еволюції нордичної безпекової співпраці. Крім того, аналіз офіційних документів НАТО, NORDEFSCO та національних оборонних стратегій дозволив визначити сучасні напрями та перспективи розвитку військової інтеграції у регіоні. **Результати.** Проведене дослідження показало, що нордичні держави розглядають військову інтеграцію як один із провідних інструментів забезпечення безпеки та стабільності у Північній Європі. Відповідно до положень інституціоналізму, приєднання Фінляндії та Швеції до НАТО було закономірним наслідком їхньої багаторічної інституційної взаємодії з Альянсом, яка створила ефект «path dependency». Повномасштабна війна Російської Федерації проти України надала новий імпульс регіональній співпраці в межах NORDEFSCO, що історично слугував першою платформою для узгодження оборонних стратегій нордичних країн. У сучасних умовах держави Північної Європи активно інтегрують свої військово-морські та військово-повітряні спроможності, водночас зміцнюючи позиції НАТО у Балтійському морі та Арктиці. **Висновки.** Результати роботи підтвердили, що військова інтеграція виступає ключовим елементом забезпечення безпеки у регіоні на тлі гібридних та воєнних викликів з боку РФ. Поглиблення спільних навчань, стандартизація озброєння, розвиток оборонно-промислової кооперації та обмін технологіями суттєво підвищують обороноздатність нордичних держав і посилюють військово-політичні позиції НАТО. Це забезпечує здатність регіону більш ефективно реагувати на асиметричні загрози та формує підґрунтя для довгострокової колективної стратегії стримування Росії. Водночас дослідження показало, що співпраця з Україною стала невід'ємним компонентом нової архітектури безпеки Північної Європи. Взаємодія з Києвом та врахування досвіду повномасштабної війни дозволяє нордичним країнам і НАТО не лише зміцнювати власні оборонні спроможності, а й виявляти та усувати слабкі місця в колективній системі стримування Росії.

Ключові слова: Північна Європа, нордичні країни, військова інтеграція, регіональна безпека, гібридні загрози, НАТО, NORDEFECO

The evolution of Nordic military integration in the context of Russian hybrid and military threats

Taras Storozhynetskyi

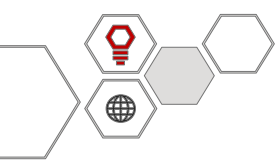
PhD Student, Chair of international regional studies

Educational and Scientific Institute of International Relations

Taras Shevchenko National University of

Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0003-9077-6725>

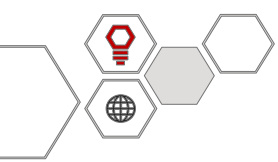
Abstract. The accession of Sweden and Finland to the North Atlantic Alliance has profoundly transformed the security environment of Northern Europe. At the same time, the intensity of hybrid and military threats from the Russian Federation has increased, highlighting the urgent need for deeper regional cooperation among the Nordic states. One of the key dimensions of this cooperation has been the strengthening of military integration, regarded as an effective tool for enhancing collective defence capabilities. **Purpose.** The aim of the study is to provide a comprehensive analysis of the processes of military integration among the Nordic countries under the new security conditions following Sweden's and Finland's accession to NATO. **Methods.** To achieve this aim, a set of scientific approaches was applied, ensuring a systematic character of the research. Chronological and comparative methods made it possible to trace the transformation of integration processes before and after Russia's full-scale invasion of Ukraine in 2022. The method of analysis and synthesis allowed the identification of key provisions in the works of domestic and foreign scholars concerning the evolution of Nordic security cooperation. Furthermore, the analysis of NATO documents, NORDEFECO reports, and national defence strategies provided insights into current directions and prospects for the development of military integration in the region.

Results. The study demonstrated that the Nordic states view military integration as one of the leading instruments for ensuring security and stability in Northern Europe. According to the principles of institutionalism, Finland's and Sweden's accession to NATO was a natural outcome of their long-standing institutional interaction with the Alliance, which created a «path dependency» effect. Russia's full-scale war against Ukraine gave new impetus to regional cooperation within NORDEFCO, historically serving as the first platform for coordinating defence strategies among Nordic states. Under current conditions, the countries of Northern Europe are actively integrating their naval and air force capabilities while simultaneously strengthening NATO's positions in the Baltic Sea and the Arctic. **Conclusions.** The findings confirm that military integration constitutes a key element of ensuring security in the region amid hybrid and military challenges from Russia. The expansion of joint exercises, standardization of armaments, development of defence-industrial cooperation, and exchange of technologies significantly enhance the defence capacity of the Nordic states and reinforce NATO's military-political positions. This enables the region to respond more effectively to asymmetric threats and lays the foundation for a long-term collective strategy of deterring Russia. At the same time, the study has shown that cooperation with Ukraine has become an integral component of the new security architecture of Northern Europe. Cooperation with Kyiv and the incorporation of its experience from the full-scale war enable the Nordic countries and NATO not only to strengthen their own defence capabilities but also to identify and address vulnerabilities within the collective deterrence system against Russia.

Keywords: Northern Europe, Nordic countries, military integration, regional security, hybrid threats, NATO, NORDEFCO

Постановка проблеми. Військова інтеграція нордичних країн стала одним із ключових інструментів забезпечення безпеки у Північній Європі та Балтійському регіоні. Після повномасштабного вторгнення Росії в Україну

2022 року її значення суттєво зросло, адже розгортання широкомасштабних бойових дій на сході Європи виявило вразливість традиційних моделей безпеки та підкреслило потребу в тіснішій координації між державами регіону.

Попри зростаючу актуальність цієї проблематики, в українській науковій літературі питання нордичної безпекової співпраці досліджене обмежено. Особливо бракує ґрунтовного аналізу процесів уніфікації повітряних і морських сил, стандартизації озброєнь, спільного оборонного планування, а також оцінки ролі формату NORDEFSCO у взаємодії з НАТО.

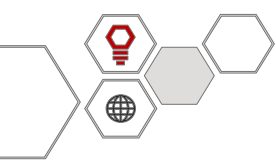
Окремого значення набуває вплив військової та фінансової підтримки України на поглиблення інтеграційних процесів у регіоні. Саме український фактор дедалі більше визначає стратегічну логіку нордичної співпраці та формує нові підходи до колективної безпеки.

Таким чином, дослідження зосереджується на трьох ключових питаннях:

1. Як нордичні країни адаптують інституції та механізми управління до сучасних воєнних і гібридних загроз?
2. Яким чином взаємодія з НАТО посилює регіональну безпеку?
3. Яку роль відіграє співпраця з Україною у формуванні нової архітектури безпеки Північної Європи?

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на зростання уваги до регіону Північної Європи після вступу Швеції та Фінляндії до НАТО, у науковому дискурсі зберігається брак комплексних досліджень, присвячених аналізу процесів військової інтеграції нордичних держав.

По-перше, бракує глибокого аналізу практичних механізмів військової інтеграції. Зокрема, недостатньо досліджено питання уніфікації повітряних і морських сил, стандартизації оборонних закупівель, а також координації багатонаціональних військових навчань у рамках NORDEFSCO.

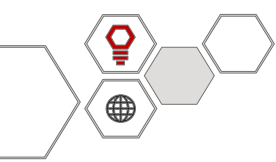
По-друге, взаємодія NORDEFSCO з НАТО розглядається переважно декларативно, тоді як у науковій літературі майже не аналізується, як саме цей регіональний формат доповнює та посилює механізми колективної оборони Альянсу.

По-третє, у вітчизняному та міжнародному науковому дискурсі обмежено вивчено вплив військово-технічної та фінансової підтримки України на прискорення інтеграційних процесів у Північній Європі, хоча цей чинник уже став одним із визначальних у формуванні нової архітектури регіональної безпеки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивчення наукових робіт, присвячених проблематиці військової інтеграції нордичних держав, засвідчує актуальність цього питання для розуміння трансформації безпекового середовища Північної Європи. Водночас у вітчизняному науковому дискурсі воно досі отримує недостатню увагу. Серед українських дослідників варто виокремити В. Павленка [3], який аналізував еволюцію військово-політичної співпраці нордичних держав у контексті зростання воєнних загроз з боку Росії, а також І. Воротілову [2], чия робота зосереджена на кооперації в межах NORDEFSCO.

З-поміж іноземних авторів вагомий внесок у дослідження діяльності NORDEFSCO зробили Р. Бенгстон [5] та Х. Саксі [23], які детально розглядають діяльність регіонального співтовариства та відмінності у підходах держав-учасниць, проте вони обмежені часовим рамками анексії Криму й не враховують нових викликів після 2022 р. Питання участі Швеції та Фінляндії у військових навчаннях та їх поступового інституційного залучення до структур НАТО висвітлено у праці Д. Броментссона, А. Екенгрена та А. Мішалскі [6], а також у дослідженнях Х. Саксі та К. Фріс [24].

Окрему увагу слід приділити праці П. Пірсона [21], яка дала змогу осмислити швидкий вступ Фінляндії та Швеції до НАТО крізь призму інституціоналістської теорії. Автор застосував концепції «path dependency»,

демонструючи, як попередні етапи співпраці фактично зумовили безальтернативність подальшого курсу на євроатлантичну інтеграцію.

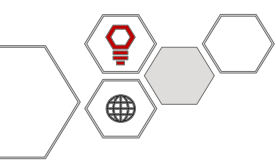
Не менш значущими є дослідження, присвячені аналізу гібридних загроз з боку Росії. Зокрема, А. Пірті та М. Ючель [22] акцентували на проблематиці глушіння GPS-сигналів у Північній Європі та Балтійському морі, тоді як К. Качмарик [11] розглянув новітні кіберзагрози, що формують додаткові ризики для регіональної стабільності.

Важливим джерелом інформації є також офіційні документи. Зокрема, щорічні звіти NORDEFCO [18], оборонні стратегії та програмні документи міністерств оборони нордичних держав [19], а також матеріали НАТО та національних відомств оборони [7, 25] дозволяють відстежити практичну реалізацію інтеграційних ініціатив, що визначають подальшу динаміку співпраці у сфері безпеки.

Формулювання цілей статті (постановка проблеми). Метою статті є всебічний аналіз процесів військової інтеграції нордичних держав у нових безпекових умовах, що склалися після повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 р. Особливий акцент робиться на виявленні ключових механізмів співпраці, стратегічних підходів та практичних інструментів, за допомогою яких країни Північної Європи зміцнюють власні оборонні спроможності та підвищують рівень колективної безпеки в межах НАТО.

У межах дослідження поставлено такі завдання:

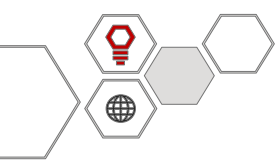
- Проаналізувати, як гібридні загрози з боку Росії стимулювали розвиток регіональних форматів безпекової співпраці та сприяли інституційній готовності Швеції й Фінляндії до вступу в НАТО.
- Дослідити основні практичні виміри військової інтеграції нордичних держав, зокрема координацію збройних сил, оборонних закупівель і спільних навчань.

- Визначити роль підтримки України та вплив російсько-української війни на поглиблення інтеграції та трансформацію регіональної стратегії стримування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Історично, попри відмінності у підходах до формування зовнішньополітичних та безпекових стратегій — зокрема, приєднання окремих держав до НАТО чи дотримання принципів військового нейтралітету, — нордичні країни прагнули виробити спільний вектор розвитку безпеки у Північній Європі. Центральним принципом цього підходу стало формування так званого «північного балансу», що передбачав консолідацію регіональної ідентичності з метою зміцнення національної безпеки кожної окремої держави, а отже і гарантування стабільності всього регіону [3, с. 47–49]. Втіленням цих ідей стало заснування у 2009 р. ініціативи Nordic Defence Cooperation (NORDEFECO), головною метою якої було посилення національної безпеки країн-учасниць та спільний пошук оптимальних механізмів для вирішення безпекових викликів.

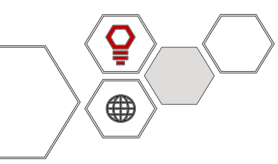
Військова інтеграція держав регіону стала ключовим чинником забезпечення життєздатності концепції спільної безпеки. Водночас існування країн Північної Європи у різних безпекових парадигмах створювало низку викликів. Так, Норвегія, Данія та Ісландія були членами НАТО, тоді як Швеція та Фінляндія дотримувалися політики військового нейтралітету. Це зумовлювало асиметричність у військовому забезпеченні та стратегічному плануванні. Показовим прикладом такої різноманітності були відмінності у розвитку військової авіації: держави-члени НАТО широко використовували винищувачі американського виробництва компанії Lockheed Martin, тоді як Швеція робила ставку на літаки власного виробництва Saab AB [4, с. 102]. У цих умовах, окрім проведення спільних військових навчань, важливим напрямом регіональної співпраці стала уніфікація військово-матеріального забезпечення, що мало на меті підвищення сумісності та ефективності збройних сил нордичних країн.

Попри значні амбіції, діяльність NORDEFSCO у перші роки свого існування здебільшого була зосереджена на питаннях управління кризовими ситуаціями. Перш за все, це було зумовлено тим, що Швеція та Фінляндія залишалися нейтральними державами, а отже були обмежені власною безпековою парадигмою нейтралітету. Такий підхід ускладнював концептуалізацію ідеї необхідності більш глибокої оборонної інтеграції та зумовлював обмежену зацікавленість політичних еліт у розбудові тіснішої співпраці [23, с. 670]. Це, у свою чергу, спричиняло повільність та фрагментарність процесів реформування та інтеграції збройних сил нордичних країн. Ілюстративним прикладом стала відмова Норвегії у 2013 р. від закупівлі шведських артилерійських систем Archer через їхню невідповідність норвезьким технічним вимогам [24, с. 1]. Така позиція підкреслила суперечності між державами регіону та створила ризик подальшого гальмування процесів військової взаємодії.

Втім, події 2014 р. — анексія Росією Кримського півострова та початок бойових дій на сході України — стали каталізатором перегляду підходів до нордичної військової співпраці [26, с. 518]. Відтоді її центральний акцент поступово змістився від ідеї реагування на кризові ситуації до концепції колективного захисту від зовнішньої загрози, яка у даному випадку чітко ідентифікувалася як Російська Федерація. Додатковим чинником стала гібридна активність РФ у відносинах із Фінляндією, що виявилася у створенні штучних міграційних криз на спільному кордоні у 2015–2016 роках. Ці події засвідчили деструктивний характер зовнішньої політики Москви на європейському континенті, спрямованої на послаблення внутрішньої єдності ЄС та підтримку праворадикальних і проросійських рухів у державах-членах [13, с. 2].

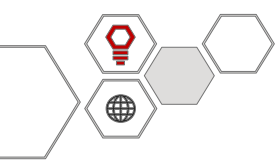
В умовах зростання загроз з боку РФ трансатлантичний вимір безпеки поступово набув визначальної ролі для країн Північної Європи. Жодна з них не розглядала NORDEFSCO як альтернативу членству в НАТО; навпаки,

інтеграція з Альянсом поглиблювалася через розширення співпраці у сфері військового планування, обміну досвідом та проведення спільних навчань. У цьому контексті NORDEFCO набуло значення допоміжного механізму, що посилював регіональну координацію та водночас доповнював діяльність НАТО у регіоні [24, с. 2]. Для Гельсінкі та Стокгольма така модель співпраці створювала умови, близькі до фактичного членства в Альянсі, проте без формального приєднання та без поширення на них гарантій колективної оборони, закріплених у статті 5 Північноатлантичного договору [6, с. 32].

На практичному рівні це виявлялося у поступовому розширенні співпраці нордичних країн зі Сполученими Штатами. Американські війська систематично залучалися до масштабних багатонаціональних навчань, які проводилися в регіоні. Серед таких маневрів можна виокремити Cold Response, Trident Juncture, Arctic Challenge Exercise, Northern Wind, Northern Viking та інші [9]. Вони були спрямовані не лише на зміцнення координації між національними арміями, але й на досягнення високої сумісності зі збройними силами США та Альянсу в цілому [17]. Під час навчань Cold Response 2020 р. р. капітан морських експедиційних сил США Ганна Крауфорд зазначила, що одним із найважливіших елементів цих навчань стало випробування логістичних маршрутів оборонної інфраструктури та здатності діяти в екстремальних умовах [16]. Відповідно, для Вашингтона така участь була також корисною з огляду на відпрацювання операцій у складних кліматичних умовах Півночі, що відповідало його довгостроковим стратегічним інтересам у Арктиці. У підсумку, трансатлантична взаємодія на практичному рівні ще до вступу Швеції та Фінляндії до НАТО сприяла інтеграції нордичних держав у спільну систему колективної оборони.

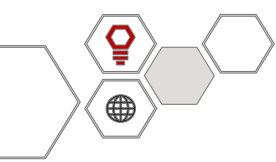
Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну у 2022 р. остаточно трансформувало безпековий статус-кво на європейському континенті. Із перспективи теорії інституціоналізму, швидке приєднання Фінляндії та Швеції до НАТО стало можливим завдяки вже налагодженим

форматам співпраці з Альянсом. Цей процес доцільно інтерпретувати крізь призму концепції «path dependency», ідея якої полягає в тому, що попередні політичні рішення інституційного характеру формують майбутній шлях держави звужуючи її спектр альтернативного інституційного розвитку [21]. Інакше кажучи, багаторічна участь Гельсінкі та Стокгольма у спільних навчаннях, процесах військового планування та стандартизації зі структурами НАТО спричинила ефект невідвортної інтеграції з Альянсом. Відтак різка зміна геополітичної кон'юнктури в Європі була зустрінута швидкою реакцією обох держав у вигляді набуття членства в НАТО. Таким чином, у межах інституціоналістського підходу Фінляндія та Швеція продемонстрували здатність ефективно адаптуватися до нових безпекових умов, спираючись на вже накопичений інституційний фундамент.

Упродовж російсько-українського протистояння спостерігається активізація деструктивної діяльності Російської Федерації у Північній Європі та Балтійському регіоні, що проявляється у використанні нетрадиційних і безпрецедентних методів гібридного тиску. Серед найбільш показових випадків можна назвати численні інциденти з пошкодженням підводної інфраструктури, зокрема кабельних комунікацій та енергетичних об'єктів, включно з газотранспортними мережами [14]. Лише впродовж періоду повномасштабної війни Росії проти України було зафіксовано понад сім епізодів подібних диверсій.

Новим виміром гібридної активності стала практика цілеспрямованого глушіння сигналів GPS, що неодноразово призводило до перебоїв у роботі цивільної авіації держав Балтійського й Північного регіону [22]. В окремих випадках перебої із сигналом створювало безпосередню загрозу безпеці польотів, зокрема під час візиту голови Єврокомісії Урсули фон дер Ляєн, коли екіпаж літака був змушений здійснювати посадку, орієнтуючись на паперові карти [20]. До цього додається систематичне посилення кібератак і

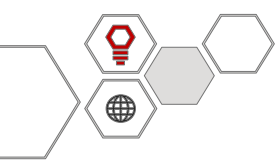

дезінформаційних кампаній, спрямованих на підрив стійкості суспільств та інститутів у нордичних країнах [11, 12].

Такі виклики актуалізували потребу у виробленні комплексних механізмів протидії гібридним загрозам. Важливим зрушенням у цьому контексті стало приєднання раніше нейтральних держав — Фінляндії та Швеції — до Північноатлантичного альянсу, що значно підсилило потенціал регіональної системи безпеки та відкрило нові перспективи для розвитку співпраці в межах NORDEFCO. У 2023 р. міністри оборони цих країн ухвалили стратегічний документ «Vision 2030», який визначає довгострокові напрями діяльності організації. У центрі уваги цього бачення — створення механізмів стримування експансіоністської політики Російської Федерації в Північній Європі та Балтійському регіоні, а також інституціоналізація підтримки України, яка перебуває в умовах масштабної війни [18, с. 4].

Серед пріоритетів, позначених у документі, виокремлюється завдання створення інтегрованої логістичної інфраструктури, що має забезпечити мобільне розгортання та переміщення військових підрозділів усередині регіону. Важливе значення надається також узгодженій політиці у сфері оборонних закупівель і спільного виробництва озброєнь, що спрямована на стандартизацію й гармонізацію технічних параметрів озброєння серед усіх учасників NORDEFCO. Окремо підкреслюється необхідність вироблення єдиних підходів до управління військами на тактичному та операційному рівнях, що підвищує рівень сумісності й ефективності збройних сил нордичного простору [18, с. 5].

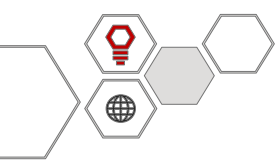
Інтеграція військово-повітряних сил Швеції та Фінляндії у систему безпеки Північної Європи становить один із пріоритетних напрямів нордичної оборонної співпраці. У межах поглиблення військово-політичної взаємодії держав регіону було проголошено ініціативу Nordic Air Commanders' Intent, яка визначає стратегічну мету поступового об'єднання національних повітряних компонентів у єдину загальнонордичну структуру [19]. Передбачене

реформування спирається на вироблення узгодженої концепції ведення повітряних операцій, яка охоплює чотири ключові складові: стандартизацію систем управління та планування; розбудову мережі мобільних авіабаз; уніфікацію процедур збору й обміну даними про повітряну обстановку; гармонізацію програм підготовки персоналу та проведення спільних навчань. Реалізація цього задуму втілюється через низку практичних заходів. Окреме значення має співпраця Фінляндії та Швеції у форматі FISE, яка передбачає взаємне використання авіабаз та забезпечення повного циклу технічного й матеріального обслуговування власних літаків [7].

Не менш важливим напрямом нордичної співпраці є інтеграція військово-морських сил. У політичному та науковому дискурсі все частіше використовується поняття «озера НАТО», яке відображає суттєве посилення контролю союзників акваторії Балтійського моря. У такому контексті підвищення взаємосумісності ВМС країн Північної Європи сприймається як закономірне продовження загальної логіки регіональної безпеки. Вступ Швеції та Фінляндії до Альянсу відкрив нові можливості для його морського виміру, адже обидві держави мають розвинені військово-морські сили, здатні діяти у специфічних умовах Балтійського моря. Якщо раніше основний акцент НАТО у регіоні робився на військово-повітряні сили, то тепер інтеграція з цими країнами дозволяє суттєво розширити потенціал надводних і підводних спроможностей.

Показовим прикладом є програми Швеції з будівництва субмарин нового покоління класу A26 Blekinge та модернізації корветів класу Visby, які здатні посилити спільну присутність НАТО у Балтійському морі та підвищити ефективність патрулювання [8]. Окремим виміром співпраці виступають багатонаціональні ініціативи. Так, Данія, Фінляндія, Швеція та Нідерланди беруть участь у проекті Task Force X Baltic, спрямованому на формування спільних підходів до підвищення обізнаності у водах Балтійського моря та захисту критичної підводної інфраструктури. У межах цієї програми

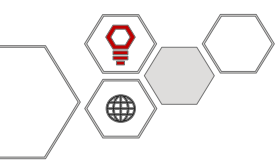

випробовуються безпілотні морські системи, здатні забезпечувати контроль і охорону підводних комунікаційних ліній [25].

Одним із ключових чинників, що стимулює поглиблення військової інтеграції нордичних країн, виступає їхня спільна політика військово-технічної та фінансової підтримки України у протидії російській агресії [1, с. 166-167, 18, с. 8]. Така допомога стала фактичним елементом регіональної стратегії стримування: зосередивши основні сили на війні проти України, Росія обмежила свої можливості для масштабних конвенційних операцій у Північній Європі. Разом із тим, Кремль зберігає здатність до гібридних та асиметричних дій, спрямованих на послаблення стабільності й безпеки регіону [15, с. 1].

Передача Києву значної кількості озброєнь та ресурсів тимчасово зменшує оборонний потенціал нордичних держав, проте водночас виступає стимулом для активнішої кооперації, посилення військової інтеграції та розвитку спільних спроможностей [10, с. 28–29]. У стратегічній перспективі ці процеси сприяють не лише відновленню витрачених ресурсів, а й оптимізації системи оборонних закупівель, нарощуванню спільного виробничого потенціалу у сфері ВПК, гармонізації військових доктрин і зміцненню колективних механізмів стримування Російської Федерації в Балтійському та Арктичному регіонах.

Висновки. Проведене дослідження підтвердило, що військова інтеграція нордичних держав є ключовим елементом сучасної системи безпеки Північної Європи. Трансформація регіонального середовища відбулася від локальних форматів, таких як NORDEFCO, до системної інтеграції у межах НАТО, що стало наслідком як тривалого інституційного співробітництва, так і різкого посилення загроз після агресії Російської Федерації. Важливу роль у цьому відіграли дві переломні події: анексія Криму у 2014 р., яка стимулювала переосмислення стратегічних доктрин нордичних держав, та повномасштабна

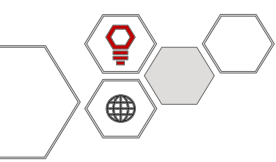

війна 2022 р., що остаточно визначила вибір Швеції та Фінляндії на користь членства в НАТО.

У статті було реалізовано всі поставлені завдання. По-перше, доведено, що гібридні та воєнні загрози з боку Росії стимулювали розвиток регіональних форматів співпраці, створивши підґрунтя для швидкої інтеграції Швеції та Фінляндії в НАТО. По-друге, проаналізовано практичні виміри інтеграції: уніфікацію стратегічних доктрин, гармонізацію матеріально-технічного забезпечення, розвиток оборонно-промислової кооперації, а також поглиблення спільних дій у морському та повітряному просторах. По-третє, показано, що підтримка України стала не лише елементом регіональної солідарності, а й каталізатором створення нових механізмів колективної оборони, оскільки нордичні країни інтегрують український бойовий досвід у власне оборонне планування.

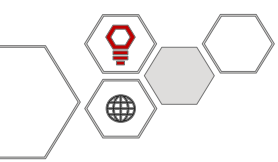
Практичне значення результатів полягає у можливості використати нордичний досвід військової інтеграції для посилення безпеки України. Йдеться, зокрема, про адаптацію механізмів спільних закупівель, створення інтегрованих структур командування та розбудову єдиного ринку військових технологій. Для України це відкриває перспективу не лише глибшої співпраці з НАТО, але й формування спільних оборонно-промислових кластерів із партнерами Північної Європи.

Подальші дослідження доцільно зосередити на аналізі формування узгоджених структур управління збройними силами, ролі нордичного виміру у забезпеченні безпеки Арктики, а також на вивченні кібернетичного та інформаційного аспектів інтеграції. Це дозволить повніше зрозуміти перспективи розвитку регіональної архітектури безпеки та її значення для зміцнення колективної стратегії стримування Росії.

Список використаних джерел

1. Ємець В. Економічні зв'язки України та скандинавських країн – не реалізований потенціал стратегічної співпраці та план відновлення України. Причорноморські економічні студії. 2024. Т. 85. С. 165–171. URL: <https://doi.org/10.32782/bses.85-29>.
2. Воротілова І. С. Трансформація стратегії національної безпеки Скандинавських країн: досвід для України. Політичне життя. 2024. Т. 2. С. 31–40. URL: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2024.2.4>.
3. Павленко В. Воєнно-політична інтеграція країн Скандинавії в архітектурі європейської безпеки після Другої світової війни. Європейські історичні студії. 2017. №8. С. 39 – 51.
4. Alam H. A Comparative Analysis of Nordic Countries' Responses to the Ukraine-Russia War. The European Journal of Humanities and Social Sciences. 2024. Т. 3. С. 24–34. ISSN 2414-2344. URL: <https://doi.org/10.29013/EJHSS-24-3-24-34>.
5. Bengtsson R. Nordic Security and Defence Cooperation: Differentiated Integration in Uncertain Times. Politics and Governance. 2020. Т. 8. С. 100–109. ISSN 2183–2463. URL: <https://doi.org/10.17645/pag.v8i4.3338>.
6. Brommesson D., Ekengren A.-M., Michalski A. From variation to convergence in turbulent times – foreign and security policy choices among the Nordics 2014–2023. European Security. 2023. Т. 33. С. 21–43. URL: <https://doi.org/10.1080/09662839.2023.2221185>.
7. Defence Cooperation Between Finland & Sweden. Finnish Defence Forces. URL: <https://puolustusvoimat.fi/en/defence-cooperation-between-finland-sweden> (дата звернення: 07.08.2025).
8. Gorgemans E. B. Finland and Sweden Will Reinvigorate NATO's Navies. U.S. Naval Institute. 01.09.2023. URL: <https://www.usni.org/magazines/proceedings/2023/september/finland-and-sweden->

will-reinvigorate-natos-navies?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 07.08.2025).

9. Gotkowska J., Szymański P. Pro-American non-alignment. Sweden and Finland develop closer military co-operation with the United States. Centre for Eastern Studies. 31.03.2016. URL: https://www.osw.waw.pl/sites/default/files/commentary_205.pdf (дата звернення: 07.08.2025).

10. Hellberg R., Lundmark M. Transformation in European Defence Supply Chains as Ukraine Conflict Fuels Demand. Scandinavian Journal of Military Studies. 2025. T. 8. C. 17–39. URL: <https://doi.org/10.31374/sjms.303>.

11. Kaczmarek K. Nordic Countries in the Face of Digital Threats. Cybersecurity and Law. 2024. T. 11. C. 151–161.

12. Lanevik L., Antai I. Storying Strategies in Russian Information Warfare Against Sweden: The Post-Ukraine War Narratives. Scandinavian Journal of Military Studies. 2025. T. 8. C. 256–273. URL: <https://doi.org/10.31374/sjms.219>.

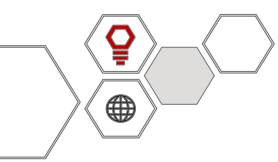
13. Lavikainen J. Russia's hybrid operation at the finnish border. Finnish Institute of International Affairs. 2023. C. 2.

14. Lindholm R. Mapping Undersea Infrastructure Attacks in the Baltic Sea. Wilson Center. 24.03.2025. URL: <https://gbv.wilsoncenter.org/article/mapping-undersea-infrastructure-attacks-baltic-sea> (дата звернення: 07.08.2025).

15. Matlé A., Rácz A. How to Deter Russia from Attacking the Baltics. German Council on Foreign Relations. 2025. T. 29. C. 4. ISSN 2749-5542.

16. Musick B. Logistics across Norway for Cold Response. Defence Logistics Agency. 24.03.2020. URL: <https://www.dla.mil/About-DLA/News/News-Article-View/Article/2124356/logistics-across-norway-for-cold-response/> (дата звернення: 07.08.2025).

17. NATO exercises. NATO. 27.07.2023. URL: https://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_49285.htm (дата звернення: 07.08.2025).

18. NORDEFECO Annual Report 2023. Government Offices of Sweden. URL: https://www.defmin.fi/files/5984/Nordefco-vuosiraportti_2023.pdf (дата звернення: 07.08.2025).
19. Nordic Air Commanders' Intent. Finnish Defence Forces. URL: [https://ilmavoimat.fi/documents/1951206/2016335/ILMAV_\(U\)-Nordic-Air-Commanders-Intent_23032023.pdf](https://ilmavoimat.fi/documents/1951206/2016335/ILMAV_(U)-Nordic-Air-Commanders-Intent_23032023.pdf) (дата звернення: 07.08.2025).
20. Petchenik I. Ursula von der Leyen's flight to Plovdiv: what the data tells us. Flightradar24. 05.09.2025. URL: <https://www.flightradar24.com/blog/aviation-explainer-series/ursula-von-der-leyen-gps-jamming/> (дата звернення: 07.08.2025).
21. Pierson P. Increasing Returns, Path Dependence, and the Study of Politics. American Political Science Review. 2000. T. 94. C. 251–267. URL: <https://doi.org/10.2307/2586011>.
22. Pirti A., Yucel M. A. The impact of Russian on GPS signal jamming in the Scandinavian Region. Research Square. 2022. C. 16. URL: <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-1856904/v1>.
23. Saxi H. L. The rise, fall and resurgence of Nordic defence cooperation. International Affairs. 2019. T. 96. C. 659–680. URL: <https://doi.org/10.1093/ia/iiz049>.
24. Saxi H. L., Friis K. After Crimea: The future of Nordic Defence Cooperation [Policy Brief]. Norwegian Institute of International Affairs. 2018. C. 6.
25. Task Force X Baltic: Denmark and Finland Advance NATO's Maritime Vigilance Through Innovation. NATO's Allied Command Transformation. 30.07.2025. URL: https://www.act.nato.int/article/tfx-denmark-finland/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 07.08.2025).
26. Wrangé J., Bengtsson R., Brommesson D. B. Resilience through total defence: Towards a shared security culture in the Nordic–Baltic region? European Journal of International Security. 2024. T. 9. C. 511–532. URL: <https://doi.org/doi:10.1017/eis.2024.15> (дата звернення: 07.08.2025).